

SAMBA 5-KONFERENCE

For vejledere på og omkring
ungdomsuddannelserne

- **Workshoppens fokus:**
  - **Forandringer gennem dialog**
- **Hvad er minoritetsunges dilemmaer?**

- **Hvordan kan disse unges ønsker og drømme forenes med forældrenes traditioner?**

- **Hvordan skal vi som fagpersoner håndtere udfordringerne i forbindelse med arbejdet blandt etniske minoriteter?**

DE UNGES UDFORDRINGER

- Eksempler:
- At være fanget i krydspresset mellem familiens – og det danske samfunds krav
- Ønsket om at ligne majoritetsunge og gøre det samme som dem
- Håndtering af danske social koder og friheder
- Psykosociale selvstændigheds-problematikker (Refleksion, opdragelsesmønstre)
- Familiekonflikter

Familierelationer,
herunder traditioner

Dansk samfund

Dilemmaerne

Social arv, herunder
sproglige og faglige
vanskeligheder

Identitetsudfordringer

FAMILIERELATIONER

- Der eksisterer forskelle mellem etniske grupper
- Set fra en sociologisk vinkel definerer Linda Nielsen familiebegrebet således:
  - *”...familien er den sociale institution eller gruppe, som omhandler og tager sig af børns opvækst, mens andre (forskere) først og fremmest anskuer familien som et sæt af relationer, nemlig ægteskabet/parforholdet, forældreskabet og søskendeskabet, og en enhed, der varetager en række funktioner.”* Nielsen, Linda i Integration og Retsudvikling, 2007 s.88

- Hvorfor har de unge svært ved at tale med deres nærmeste relationer, når de er omringet af dilemmaerne? Hvilke mekanismer styrer relationerne?

- Alders- og kønshierarkier som en forhindring

VIGTIGE SYNSPUNKTER OM ALDERSHIERARKI

Retten til at bestemme er placeret hos forældrene

Alderdom = Visdom = magt over de unge

Ungdom = Umodenhed = potentiel trussel mod
familiens status

Styring og kontrol af de unge for at guide/tvinge
dem i kulturfællesskabets retning

Hvordan foregår styring og kontrol?

DEN SYNLIGE OG DEN USYNLIGE STYRING (1)

Den usynlige:

Frygt for forældrenes sanktioner og magt

- Den usynlige styring:
  - ▶ Internalisering af bestemt adfærd såsom:
    - ▶ at adlyde
    - ▶ ikke stille spørgsmål
    - ▶ seksuel renhed
    - ▶ gælder begge køn, men kan dog ændre mønster afhængigt af køn

DEN USYNLIGE STYRING (2):

Nøgleordet i styring af adfærd er respekt:

- Respekt for forældrene
  - Respekt som bestemt form for kommunikation
- Regler for kommunikation:
- Minimale drøftelser med de ældre
  - Overtrædelse kan medføre dårligt omdømme og social isolation
  - Leveregel: Tal ikke direkte til forældrene

REGLER FOR KOMMUNIKATION

- ▶ Kommunikationskoder:
- ▶ Undgå øjenkontakt
- ▶ Undgå at tale om bestemte emner (såsom kæreste, ægteskab, konflikter med den ældre generation)
- ▶ Svar ikke tilbage (eksempel: klik-lyd)
- ▶ Det er tilladt at drøfte søskendekonflikter, som ofte bliver løst med henvisning til alders- eller kønsforskelle.
- ▶ Drøftelse af forbudte emner, især ægteskab og seksualitet, betragtes som pinlig. Kontinuerlig overtrædelse af dette "tabu" kan føre til at pigen opfattes som værende letlevende og udskejende.

Den synlige styring

- Magtanvendelse, herunder trusler og vold
- Psykisk afpresning
- Kønsforskelle, mandlige familiemedlemmer får til opgave at styre og kontrollere de kvindelige medlemmer
- Begrænset adgang til majoritetssamfundet

Konsekvenser af autoritær opdragelse medfører manglende kompetencer

- ▶ Kommunikation (forsvarsposition i modsætning til dialog)
  - ▶ Analyse- og forhandlingsevner *"mit hjerte var ved at hoppe ud af brystkassen, hver gang jeg prøvede at tale med min far og det endte med at jeg opgav kampen"* (case-interview, 2005)
  - ▶ Selvstændighed både psykisk og samfundsmæssigt (manglende viden om, hvordan samfundet fungerer. En vigtig viden i tilfælde af nød)
- Psykosociale selvstændighedsproblematikker (Refleksion, opdragelsesmønstre)

Familierelationer,
herunder traditioner

Dansk samfund

Dilemmaerne

Social arv, herunder
sproglige og faglige
vanskeligheder

Identitetsudfordringer

- Spørgsmål om tilhørsforhold: Hvilken gruppe i samfundet hører man til?

- At forholde sig til følgende udfordringer og dilemmaer:

- Modpoler i den moderne verden – fx den islamiske verden opfattes som modpol til den vestlige verden

- Muslimer opfattes som uciviliserede terrorister

- Nedgørende synspunkter om muslimske kvinder

- Den muslimske identitet opfattes som uforenelig med en moderne tilværelse

- ◆ Tværkulturel identitet er kompleks og alsidig, siger Shahnas Khan (2000), som har undersøgt muslimske kvinders identitet i Canada.
- ◆ Khans informanter længes efter en stabil identitet
- ◆ Skabelse af det 3. rum, hvor kvinderne behandler de modsætningsfulde krav, de bliver udsat for, henholdsvis fra deres muslimske familier og det vestlige liv.
- ◆ Det er ikke nødvendigvis konfliktfyldt at forbinde den vestlige verden med en muslimsk omverdensforståelse

- Anden forskning viser, at kvinderne hele tiden forsøger at leve op til rollen som fx en ”god pakistansk pige/kvinde”. Rollen er dikteret af deres egne kulturelle værdier, samtidig med at kvinderne skal leve op til de vestlige samfundskrav.
- Stuart Hall: Diasporisk identitet, hvilket betyder en identitet der befinder sig i en forandringstilstand. Hall siger at den enkelte er fanget i to verdener, og er tvunget til at leve et dobbeltliv. I dobbeltlivet opstår en hybridkultur.

- Salim Lakha og Michachael Stevenson (2010) siger, at der er en form for dobbelthed forbundet med minoriteters identitetsdannelse. På den ene side bliver ens identitet fragmenteret, fordi man adskiller sig fra sin etniske gruppe. På den anden side ønsker man at have kontinuitet i sit tilhørsforhold ved at identificere sig i relation til sine rødder.

- Hvordan håndterer det danske samfund disse udfordringer?
- Er der nok viden og forståelse om de unges vanskelige dannelses- og identitetsprocesser?
- *"I skolen må vi ikke tale arabisk
Derhjemme må vi ikke tale dansk" (Yaya Hassan)*
  - Hvordan rådgiver vi professionelle de unge som er placeret i et spændingsfelt mellem etniske minoriteter og dansk majoritet?
  - Er samfundet med til at udvide kløften imellem generationerne?

TVÆRKULTUREL DIALOG SOM ET REDSKAB TIL FORANDRING

- Det generelle samfundsmæssige niveau – nuancerede debatter med forståelse og ikke mudderkastning
- Sektorvis dialog – Fx skolerne eller institutioner
- Konkrete problemstillinger som indgangsvinkel, dog med stor forsigtighed og omhu for den svage part i sagen – vold i familien
- At hele tiden have et tværkulturelt perspektiv, når der vejledes
- At styrke refleksionsteknikker
- At være bevidst om sine egne psykosociale og politiske forståelser af etnicitet og religion
- At arbejde med bevidstgørelse af de unge

Den tværkulturelle dialog/konfliktmægling:

Tværkulturel dialog og mægling er en specifik metode udviklet til at forbedre sociale relationer begrænset af kønslige og aldersmæssige hierarkier. Ved at tage de ulige magtforhold med i betragtning, fremmer metoden dialog mellem de ældre og de yngre generationer. Det har været et effektivt redskab i løsningen af f.eks. familiekonflikter og vold blandt etniske minoriteter i Danmark.

- Hvornår bruges metoden:
- Akutte sager
- Kommuner og NGOer
- Politiet siden 2007
- Eksempler på sager metoden er anvendt til
- Tvangsægteskaber, skilsmisser, vold i nære relationer, herunder vold i familien
- Langsigtet familiearbejde blandt etniske minoritetsborgere, særligt redskab for sagsbehandlerne som skal håndtere vold mod børn/unge

- Forudsætninger for metodeanvendelsen:
- Analytisk viden og træning
- Velfungerende kommunalt system
- Tværfagligt teamsamarbejde
- Maksimal beskyttelse af den konfliktramte person inden, under og efter dialogfasen med familien
- God dokumentationspraksis

